

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Marki 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 ft.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Maros-Vásárhely oct. 25.

Az árva sorsa oly nehéz!
Keserű annak kenyere.
A többit kendőzik nagyon,
De ki se gondol ő vele.
Komócsy.

A „Székely leány-árvaház,“ e város kebelében ma már megalapítottnak tekinthető.

Egyik erkölcsi éke Maros-Vásárhelynek, örökbecsű emléke, a philanthrop alapító nőknek; s a nemes és meleg keblű igazgatóság, mely ezen eléggé nem áldható intézet létrehozása gondozása terhét elvállalta, a szenvedő emberiség egyik leg-szentebb ügye elintézése iránt pactált az isteni gondviseléssel, sőt ezt elkötelezte. Mert kétség-telenül, az árva gyermekek sorsa is nehéz és szomorú, de az árva leányoké leverő, szinte kétség-beejtő; s a mely emberszerető társulat ily szerencsétlenek megmentésüket tűzi ki magának igazán erkölcsi feladatul, az az idvezítőnek a kisdetek ápolásukra vonatkozó ígését testesíti meg; s akkor, midőn ily módon a magára maradt védtelen ártatlanságot oltalma alá veszi, s az erkölcs és így az ég számára megmenti, minden megvédett és megmentett árva leányban egy-egy élő emlékoszlopot emelend becses eljárása dicsőítésére, a társulat firmáját pedig az isteni gondviselés saját művei sorozatába igatandja be.

S ha mi ezen erkölcsi intézetre már azért is nagy becsét fektetünk, mert ez „a székely árva leányok“ sorsukról kíván főleg gondoskodni, ezt nem tekintheti senki se önzésnek. Ez az ő székely nemzet, a birodalom határszélében, nem rokonszenves népek szomszédságában, szinte önmagára hagyatva, több százados életem át, sok és mind különböző alkotásu kormány alatt, soha legkisebb pártoltatásban se részesült; pedig a törvényes ügynek s az édes hazának mindég oly odaadással szolgált, hogy — miként a legközelebbi időkben — az egész polgárosodott világban leg-régibb alkotmányát a törvényhozásilag megállított egyöntetűségbe beleolvastatni, legkisebb zugalódás nélkül elnézte. Ha hát önkeblében, egy ott keletkezett emberszerető társulat, kirekesztőleg „az árva székely leányokat“ veszi gondozása alá, nevelő kezei közé, ezt mi rendén és helyén találjuk.

De midőn ezen erkölcsi intézet becsét teljes készséggel constatáljuk, egyszersmind, a nagyra-becsült igazgatóság érdekében s nemes célja megközelíthetése nézve egy pár figyelmeztetést tenni emberbaráti kötelességünknek tekintjük.

Első helyen meleg emlékében ajánljuk a mélyen tisztelt igazgatóságnak b. Sennyey Pál országgyűlési beszéde ezen passusát:

„E nemzet, mely hévvel karol fel mindent, a mi nemes és magasztos, a legnagyobb lelkesedéssel kész az előrehaladott eszmék és a kor civilizációjának reformjait könnyűséggel elfogadni, ép oly nehézkes, — hogy ne mondjam közönyös ezen eszméknek a fogantatás, a végrehajtás terén való assimilatiójára.“

A nemes báró ezen mondatát a magyar nemzet eljárása, multja igazolja. Keblünkben könnyen

fogamszik a nemes eszme, de az életbeléptetésben, a kivitelben megtörik. Hiányzik nálunk a — megtörhetlen kitartás. Pedig e nélkül sikerre számíthatni nem vagyunk jogosítva.

Azért a legmelegebb emberi szeretettel kérjük a nemes emberbaráti intézet igazgatóságát: nem rettenni vissza a szent célra vezető uton kétségkívül felmerülő akadályoktól, nehézségektől; nem lankadni, annál kevésbé közönyössé lenni a kivitelre s folytonos fenntartásra nézve. A pályabér, melyet a védtelen, ártatlan leánykák megmentése, boldogítása érzete szerzend be nemes keblőknek, dicső és elvitázhatlan. Valódi „Vorschmack des Himmels.“

Mi továbbá, az erkölcsi szép és magasztos eszme sikeríthetése nézve a kivitelben megtörhetlenül szükségesnek találjuk az igazgatóság és méltányosság oly fedhetetlenül megóvását, hogy azon az ez időben nagyon is divatosá vált protectió soha legkevésbé se érezzék.

Mi azonban e tekintetben nem kívánunk több szót szaporítani, miután azon köztisztelőben álló két név, mely a nagyra-becsült igazgatóságot képviseli, fontos, hogy ne mondjuk: döntő ágára nézve is a bekövetkező eljárásnak teljes garantiát nyújt.

E felette érdekes tárggyal kapcsolatban legyen szabad megemlékezni az ezen erkölcsi intézet érdekében fellépett és sikerrel működött helyi műkedvelőkről.

Mi ezen szép műveltségű fiatalok nemes műtételüket több szempontból méltányoljuk. Előttünk már azon áldozat, mely szerint temérdek elfoglaltatásuk daczára, a kevés pihenésre fennmaradó nyugidót jótékony vállalatra szentelték, becsülendő szép oldalról mutatja be őket. Az a ki nem fáradó szorgalom pedig, melynek sikerült két — nagyon jól választott — darabot oly rövid idő alatt szinpadra hozni, minden dicséreten felül áll. Végre maga az előadás, oly fiatalok részéről, kik közül egy is ez ideig szinpadra nem lépett, sok képességről és ügyességről tanuskodik; s ha az oly correct nem is lett volna, milyennek némelek óhajtják vala, az a nemes intentió erkölcsi értékéből semmit le nem von; ők tettek, önzés-telenül, magasztos célra, teljes készséggel annyit, mennyit csak tehettek; „az ajándék pedig Kisfaludi Sándor szerint, mindegy, legyen az nagy, vagy kicsin, csak legyen mindene az adónak.“

Azért hát előre derék fiatalok. A cél szent, az eszköz és út, mely erre vezet, nemes és erkölcsös; a jóakaratu critica csak oktat. Azért bátran és kitartólag mindig előre.

Dobolyi Sándor.

Felhívás.

Felkéretnek a jogász-egylet 1-ső (anyagi polgári) szakosztályának tagjai, hogy a f. év október 28-án, hétfőn a Teleki-könyvtár olvasó termében tartandó ülésre megjelenni sziveskedjenek.

M.-Vásárhelytt, 1872. october 25-én.

Zigler Emil
a szakosztály jegyzője.

Országgyűlés.

October 1.

Elnök: Bittó István.

Madarász József hosszú indokolás kíséretében bead egy módosítványt Simonyi Ernő fölrati javaslatához, mely szerint ezen javaslat 26, 32, 38. és 40. kikezdése egy bizottság által vizsgáltassék meg; miután azon elvek, melyek abban a magyar hadsereg és a birodalom túlsó részével való viszonyról szólnak, olyannak van feltüntetve, mely egy közös ügy szükségét látszik követelni, és miután ez a magyar állam alaptörvényeivel ellenkezik, tegyen e bizottság szükséges változásokat és terjessze be jelentését a háznak, addig pedig függesztessék föl a fölrati vita.

Madas Károly jelenti, hogy a II. bíráló bizottság igazolta Pulszky Ferenc, Szeude Béla, Tavasz Endre, Kardos Kálmán, Sachsenheim Albert és Szepessy Gyula képviselőket.

Szögyényi László jelenti, hogy a II. bíráló bizottság által az állandó bizottsághoz utasított Vojnics Barnabás választási ügyét tárgyalván, elhatározta, hogy a vizsgálatra Schmausz Endre küldessék ki.

Prileszky Tádé jelenti, hogy a bíráló bizottság Goda Béla és Maximovics Miklóst véglegesen igazolta.

Ezután a napirend vétetett föl, s majdnem minden vita nélkül fogadtattak el a Németországgal 1872. évi május 7-kén kötött postaszervizációs becikkelyezéséről, az 1869 évi közösi költségkekre, a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összeg fedezéséről, az 1870. évben létesített előlegezési hitelművelet költségeinek fedezéséről, a közshadügyminiszternek 1871. évre engedélyezett 300.000 forintnyi póthitel Magyarországra eső részének fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása idézett elő, mely alkalommal Simonyi Lajos br. Fiume érdekében két pótezik fölvételét javasolt Szathmári Károly és Gubody Sándor után Szilágyi kereskedelmi minster megadta a kellő fölvilágosításokat az iránt, hogy mennyire előnyösebb a Lloyd társulattal szerződni, mint egy külön tapasztalatlan új társulatot subvencionálni.

A törvény ezután a központi bizottság által ajánlott szövegezésben elfogadtatott.

Okt. 2.

Napirend: A Ludovica föllállítására az 1772. évre szükségelt összeg pótlólag megszavazandó összegről szóló és a kolozsvári egyetem föllállítására vonatkozó törvényjavaslat. A fölrati.

Tisza Lajos közlekedésiügyi minster felel Horánszky Nándor interpellációjára, melyet hozzá a Szolnok-Hatvan közti vasut tárgyalván intézett. Emilit, hogy az építések csakis Heves megye ellenzése miatt nem haladnak oly gyorsan, mint kívánatos, mert nem engedi a kisajátítást és hosszas az eljárás ily akadékoskodásnál; reméli azonban, hogy ezen ügy most mégis nem sokára el fog intéztetni. A mia szolnoki pályaudvar illeti, elmondja, hogy, miután a tiszavidéki vasutársulat nem akart egy közös teher-pályaudvar, szükségessé vált egy külön teher-föltételi pályaudvar építése és pedig a Tisza partján: a hely kijelölésére ki van már küldve egy bizottság, ha ez megállapította a legjobb rakhelyet, azonnal hozzá fognak az építéshez, addig is azonban elvállalta a tiszavidéki vaspályatársaság a teher fölvetelét, a személy-fölvétel pedig későbbben is ott fog történni.

Horánszky Nándor meg van elégedve a felelettel.

Kajuch József bead egy határozati javaslatot, mely szerint: határozza el a ház, hogy naplóját és irományait minden törvényhatóságnak ingyen megküldi.

Popovics Jenő és Pauler Tivadar képviselők igazoltattak, Houchard Ferenc és Csipkés Lajos választása ellen pedig vizsgálat rendeltetett.

Szél Kálmán központi előadó jelenti, hogy a központi bizottság indítványoz egy külön határozati javaslatot, mely következőleg hangzik: „A honvédelmi minster utasittatik, hogy a ludoviceumi alapítványi tőkék azon részét, melyeknek fölmondása az alapítók által kikötött föltételek vagy a Ludoviceum alapításáról szóló törvény rendelkezése által kizárva nincsen, lassanként mondassanak föl és helyzettessenek el biztos állampapirokban.“

Miután gróf Lónyay Menyhért is járult e javaslat-hoz elfogadtatott e törvényjavaslat általánosságban és részleteiben, valamint a határozati javaslat is.

Molnár Aladár előadó jelenti, hogy a központi bizottság néhány tanügyi bizottság által is ajánlott, módosítással elfogadandónak véli a kolozsvári egyetem felállításáról szóló törvényjavaslatot.

Trefort Ágost jelzi álláspontját ezen ügyben. Azon rendkívüli befolyás, melyet a tudomány az államra és a társadalomra gyakorol, megszülte Magyarországon is azon meggyőződést, hogy ezen nagy területnek egy egyetem nem felel meg. Legjobban bebizonyítja ezt az, hogy a mult tanévben is a bécsi egyetemen 839 magyar végezte tanulmányait. Az új egyetem fellátásának sürgőssége mindenki által elismertetvén, tavaly nyújtott be már ezen törvényjavaslat, de nem birt tárgyalás alá jönni: most pedig újra beterjesztette, mely ugyan nagyon egyszerű, de az idő rövidsége miatt nem lehetett egy részletes és szerves újra egészet alkotni, mit különben a pesti még mindig rendezésre váró egyetem visszas helyezete is akadályozott.

Igéri azonban, hogy a lehető legrövidebb idő alatt fog beterjeszteni egy az egyetemi oktatást és különösen a pesti egyetemet rendező törvényjavaslatot.

A kolozsvári egyetem megnyitása f. évi nov. elsejére van tervezve. A tanszékek száma 43, mely szám később még szaporíthatni fog.

Schwartz Gyula külön véleménye ellen csak azon észrevétele van, hogy oly gyorsan ki nem vihető, bár mennyire helyesnek találja is az abban kifejtett elveket. Kéri, vonja vissza most ezen külön-véleményét.

E tárgyhöz akkor alkalma lesz hozzá szólni, ha beadja a fent ígért törvényjavaslatokat.

Schwartz Gyula fejtegeti, hogy a rossz szervezeti egyetem rosszabb a semminél. Az egyetem kérdése európai kérdés és ő egy, a tudomány és tapasztalat újabb elvei szerint szervezett egyetemet óhajt.

Mintán azonban úgy tudja, hogy mindennél drágább az idő s nem akarja gátolni az új egyetem minél előbbi felállítását és miután a minister megígérte, hogy nem sokára be fog adni egy erre vonatkozó törvényjavaslatot visszavonja külön-véleményét.

Vécsey Tamás nem találja helyesnek a rendes és rendkívüli tanárok közti különbség megtételét, nem helyesíthati azt, hogy csak érettségi bizonyítvánnyal lehessen az egyetembe belépni, hanem kívánja, hogy azok is látogathassák a felsőbb tanodát, ki jó sikerrel végeztek a 6 real osztályt, a mi ott annál szükségesebb mert nincsen polytechnicum. Nem helyesíthati továbbá az úgynevezett „kötelezett tantárgyakat.“ Elfogadja a törvényjavaslatot általános tárgyalás alapjául.

Oláh Gyula elfogadja a javaslatot általánosságban, de szükségesnek talál néhány megjegyzést, nehogy azt gondolja a közönség, hogy a ház nem ismeri ezen javaslat számos hibáit.

A cimbe fel akarja vettetni e szót „ideiglenes,“ hogy ez még a törvényben is kifejezve legyen. Követel valódi tanszabadságot. Kívánja a matematikai és természettudományi tantolyam elkülönítését, mert nem lehet egy embertől követelni, hogy mind a kettőben egyaránt kiművelhesse magát.

Pátrubány Gergely tagadja, hogy az egyetemen kívül is lehetne elsajátítani a tudományokat; ha ez lehetséges volna; megkívánhatnók az egyetem eltörlését is!

akkor elégséges egy vizsgáló bizottság. Elfogadja a törvényjavaslatot.

Molnár Aladár védi a javaslatot.

Trefort Ágost közoktatásügyi minister röviden felel a sok ellenvetésre tudja ő is ezeket a hibákat: de ha azokat mellőzni akarta volna, nem állíthatta volna föl az idén az egyetemet.

A törvényjavaslat ezután elfogadtatott általános vita alapjául.

A részletes vitánál a címnél bevétetett e szó „ideiglenes.“ A többi részlet pedig elfogadtatott a tanügyi és központi bizottság módosításaival.

Következik ezután a fölrati vita tárgyalása.

Csernátorny Lajos csak azon nézetének akar kifejezést adni, hogy nem találja helyesnek, miszerint ily fontos vita szakittassék félbe ily aprólékos törvényjavaslatok tárgyalása által. Ha mégis akarják ezek tárgyalását, ezt párhuzamul ülésekben lehet elvégezni.

(Folyt. köv.)

Br. Sennyei Pál beszéde

a képviselőház oct 7-iki ülésén.

(Folyt. és vége.)

De épen úgy nem lehet pártkérdés köztünk az igazság szempontja sem, és azon tekintet, hogy a magyar állam hitele és becsülete alaptalan és könnyelmű, — s azt hiszem a második fajta éppen oly veszélyes, mint az első — gyanúsításoknak, rágalmaknak hatása alatt ne szenvedjen. (Általános helyeslés) Különösen mai nap, t. urak, midőn fájdalom — az anyagi nyereség után hajhászat oly tág körében létez, hogy az ember szinte meg félemlik tőle, (Igaz) s midőn a közönségben — megdöbbenve látván az aránytalan vagyonsodás felmenő s leszálló esélyeit — a gyanu iránt bizonyos receptibilitás mutatkozik, és észlelhető a könnyenhiúságnak azon neme, mely nem keresi a kutforrást, hanem inkább a hirnek pikkánóságát, s ha mulattatónak találja, elfogadja s hirdeti a nélkül, hogy komolyan horderjét önmaga megfontolná — (Igaz !)

A társas életnek ily beteg jelenségeivel szemben, vigyáznunk kell, hogy a haszonlesés által felzaklatott szenvedélyek és az irigység politikai czélokra: fegyverekül ne használtassanak, s ma holnap oda ne jussunk, hogy a becsületére tartó ember kénytelen legyen a közérdekek kezeelésétől visszavonulni (Felkiáltások: Igaz !), nehogy az, mi legszentebb előtte becsülete, melyet nem pótolhat sem uralom, sem dicsőség, sem fény; az ármány és haszonlesés végtelen martalékává váljék (Zajos helyeslés.)

Mondom, a társaséletnek ezen beteg symptomai ellenében én az orvosságot csak azon uton látom, melyen a baj keletkezett: azon uton, hol a hangadó és súlyal bíró körök és különösen a törvényhozás factorai éppen oly szí-

gorral és részrehajlatlansággal fejezik ki rosztalásukat, úgy lehető visszaélések, mint a lehető gyanúsítások iránt. (Helyeslés.)

Es ezzel t. ház! befejezhetném szerény előadásomat: megvallom azonban egész őszinteséggel, hogy még egy pár szóval kívántam volna reflectálni azokra, miket Komárom városa t. képviselője multkor a hadsereg ügyének rendezésére nézve előadni méltóztatott. (Halljuk! — Azok után miket az igen t. miniszterelnök ur erre nézve már is mondott én annál rövidebb lehetek. (Halljuk!) Én csak egyre fogok szoritkozni, és ezt is főleg azért hozom fel, mert jelzi azon álláspontot, melyet én általában közjogi viszonyainkra nézve elfoglalom. (Halljuk!)

Nagy érdeklél és hatással volt ráni nézve a t. képviselő urnak azon érvelése, hogy a mostani rendszer mellett lehet teljes katonai fegyelem, de nincs a lelkesedésnek, a szellemi erőnek azon behatása, mely nagy tettekre és nagy áldozatok teljesítésére képesíti a katonát. Én a t. képviselő urral abban egyet értek, hogy a katonai hadképeség elérése tekintetéből mai nap a rideg fegyelem mellett még egy erkölcsi rugó is megkívánatik; de attól tartok, hogy nem fognak megállapodhatni ezen érvelés mellett és hogy azután könnyen oly térre jutnának, hol a társországok közjogi igényeivel és a nemzetiségeknek lelkesedési asperatioval fognának szembe szállani. (Élénk tetszés jöbbről.)

Arra vagyok bátor figyelmeztetni az igen t. képviselő urat, hogy mai nap a szabadelvű pártok előtt — pedig ma az eszmék hatalma kétségtelenül nálunk van, — a történelmi jog és a legitimitás elve már csak Magyarországon fogadtatik el, másut világszerte repudiáltatik. Az eszméknek ezen áramlata ellenében, s az államok tömörülési processussával szemben az én véleményem szerint e kérdésben egy főszeme culminál, és az abban áll, hogy magyar államunk és nemzeti létünk függetlenségére legfőbb garanciáját ama szövetségben találja, (élénk helyeslés jöbbről,) melyet a paritás és az alkotmányosság elvének alapján a monarchia másik felével kötöttünk. (Élénk tetszés jöbbről.) És hogy e szövetség ránk nézve kielégítő és hasznos is legyen, szükséges azt oly attributumokkal felruházni, melyek az állam gépezetének, Európa államainak családjában a nagy hatalmi állást biztosítsák (élénk helyeslés jöbbről): ennek elérhetése végett nélkülözhetlennek tartom a hadsereg közösségét és közös adminisztrációját. (Élénk helyeslés jöbbről)

Az elmúlt cenzuralizációs korszakban az akkor üzött helytelen politika mellett ezen összeköttetésnek és az ez által elért nagyhatalmi állásnak terhei és hátrányai neheztek az újabb generációra, mely ennek következtetését észlelte tartományok veszteségében, szóval mindabban, mik a magyart közjogilag és államilag ezen viszonytól eljlesztették.

Erős azonban ama meggyőződés, hogy ha a kiegyezés által létesített szövetségnek következtében, melyet a paritás elvén a mi befolyásunknak hatalma is markiroz, a viszonyok állandóságot fognak nyerni, ha — mint most teljes kilátásunk van rá — egy helyes külpolitika alatt ezen nagy hatalmi állásnak nemcsak oltalmát, de hasznát és előnyeit is fogjuk élvezni: ha tapasztalni fog-

TÁRCZA.

A növénytan története Linné koráig.

Ö. Szász Istvántól.

(Folytatás.)

E munka (Caspari Bauhini, Pinax theatri botanici) azon művek közé tartozik, melyek az idővel nem veszítik el korszerűségüket. És ez ma is bármely fűvész-könyvnel egy nélkülözhetlen kútfő és biztos vezérfonal, mely korában megtörte mindazon tévelygéseket, mely a botanica nevéhez tapadt. Bathin növénynevei egy évszázadon felül maradtak használatban, melyek közül Linné is a legnagyobb részt helyesnek és jónak ítélvén — megtartotta.

Ezen időszak alatt a növényvizsgálók legtöbbet foglalkoztak saját hazájuk növényzetének megismerésével. A műveltebb országok mindenike tud felmutatni ezen korból egy-két tudóst, kik az egyes növények összegyűjtött leírásával foglalkoztak. De legtöbb igyekezetet Németországon fejtettek ki, hol valódi buzgalom és lelkiismeretes pontossággal vizsgálták az egyes vidékeket. Nem ritkán megtörtént, hogy a fűvész-kertekben találtató növényeket is felvették a specialflorák közé; de leggyakrabban ezekről külön készítették teljesebb, vagy csak részletes leírásokat. Egy ily Beslernek: „Hortus Eystettensis“ (Norinberg, 1613.) czimű munkája, mely egyáltalában a kertekben tenyésztetni szokott növények leírását tartalmazza; számos, a szöveg közé nyomott rézmetszetű és természetes nagyságban kiállított ábrákkal.

Némethon florájával ez időtájt nagyon sokat foglalkozott a lipesei Jungermann Lajos, (szül. 1572., megh. 1653.) ki előb Giessenben, később Altdorfban iskola tanító volt. Mindkét helyen jól berendezett fűvész-kertje volt. Növényteni értekezéseiben nagyon sok új növényt ismertet, melyeket ő fedezett fel. Irt egy nagyobb munkát is, de mely nyomtatásban nem jelent meg. Halála után a kézirat találtatott még Herbariuma, mely mint egy 2000 száritott növényt foglal magában. Követője volt Hoffmann Móricz, ki az Altdorf környékén élő vad és

cultivált növényeket ismertette, különös tekintettel lévén mindenütt az egyenes növények tenyésztési helyére, virágzási és gyümölcsözési korára. Értekezéseit három füzetben adta ki. — Az első a fűvész-kertek exoticus, — a második az erdei és mezei vadon élő, — a harmadik a közönséges kerti növényekről. Menzel Albert és Filep az Ingolstadt vidékén eléjövő minden fajta növényekről adtak ki egy nem nagyon terjedelmes jegyzéket, mely mintegy 509 növény-egyént ismertet, (synonymia plantarum circa Ingolstadtium sponte nascentium. Ingols. 1618.) Valamivel korábban adta ki Frankfurtban a rostocki Lauremberg Péter a hagymás gumós növényekről írt munkáját két könyvben, (I. De plantis bulbosis. II. de plantis tuberosis), melyben minden eddig is ismeretes külföldi és hazai e fajokhoz sorolható növények ismertette vannak. A munkához van mellékelve számos és correct kivitelű ábra. A leírásnál legtöbb gond az egyes növények gyógyhatása és mikénti alkalmazására az előforduló kóreseteknél, továbbá a tenyésztés és mivélés körüli eljárásokra van fordítva. E szerint nem annyira növény-, mint gyógytudományi iránya van.

Poroszországnak növényzetével ezen időszak alatt nagyon sok botanicus foglalkozott. Első ezek között Oelhafen Miklós egy danzigi orvos. Ez Danzig környékéről mintegy 348 fajta, melyeket „Elenchus plantarum circa Gedanum nascentium“ czim alatt adott ki. Legfőbb hibája e munkának a növénynevek szembetűnő határozatlansága, melyekre nézve úgy látszik elég tájékozottsággal nem birt. Később Menzel Kristián a brandenburgi választófejedelem házi orvosa egy függelékkel írt, de mely nem egyéb, mint halmaza egy rakás téves eszmének és felfogásnak.

Menzel különben egyike volt kora legnagyobb tudósaink és legjelesebb botanicusainak. Hiressé tette magát korában különösen nagy növény-szótára által, (Index nomenclum plantarum multilinguis. Berol. 1682.), melyben az akkor ismeretes növények vannak befoglalva 11 különböző nyelven, találatási helyök és orvosi hatásuk rövid adatával. Mint szorgalmas buvárló beutazta Európa nevezetesebb országait és roppant mennyiségű növényt gyűjtött egybe. Ekkor támadt agyában az első eszme egy oly növényteni mű létrehozására, melyben minden a négy

világreszben eddig felfedezett növények földrajzi és éghajlati viszonyok szerint legyenek rendezve. Hogy szándékát annál inkább valósíthassa nyelvtanulásra adta magát, De czélját, a növénytudomány nagy kárára nem érhetette el. Mert növénygyűjtési szenvedélyétől üzetve, ideje nagyobb részét még is erre áldozta. Ha sikerül tervét kivinni, ő lesz első alapítója a növénygeographianak.

Fenn említett műve halála után több kiadást ért. Utoljára 1717-ben jött ki, bővítve neány ritkább fűvész-kerti, olaszthoni és a tyroli Alpokról összegyűjtött növényekkel.

A poroszországi flora egyik legjelesebb ismertetője Lösel János, egy königsbergi tanár, (szül. 1607. megh. 1656.) Nagy szorgalommal gyűjtött és vizsgált hazájában minden növényt és a legtöbbről nagyon hü képeket is készítettett. Művét azonban nem adhatta ki, meggátolván ebben halála. Fia csakugyan világ elé bocsátotta, de rajzok nélkül. Később Gottsched János tanár njból kiadta a növényrajzokkal együtt. (Flora prussica, ed. Joh. Gottsched Regiom. 1703.) E mű egyike ezen kor legkorrektebb és még ma is legélvezhetőbb specialflora gyűjteménynek.

Említésre méltók még: Chemnitz János, egy braunschweigi orvos, ki e város vidékén találtató növényeket irta le, hü képét adván mindenütt a felhozott növény-egyőnek. Olearius (Oelschlager) Gottfried János superintendens, kinek Halleban egy nagy és ügyesen berendezett fűvész-kertje volt, melyet gazdag jegyzetekben ismertetett; míg Knaut Kristóf csakugyan hallei orvos, a város környékén tenyésző vad növényeket gyűjtötte egybe s rendezvén Morison és Ray rendszere szerint, leirta kellő szakavatottsággal (Ahristopv Knuth, Enumeratio plantarum circa Halam saxonum sponte provenientium. Lipsiae 1687.) Amman Pál lipesei tanár és orvos az akadémiai-kert és a Lipese vidékén élő növényekről adott ki egy kötet munkát (1675.), mely egyike e kor leggyengébb ilyen műveinek. Ezt követte egy másik, melyben némely ritkább növények vannak leírva Bose Gáspár lipesei tanácsos fűvész-kertjéből kiválogtatva.

(Folyt. köv.)

juk, hogy ezen nagyhatalmi állásnak oltalma alatt saját magyar érdekeink ép úgy, mint kereskedelmi érdekeink a külföldön támogattnak: a közvéleménynek e részben idegenkedést át fog változni, és akkor a közös hadsereget nem, mint saját érületünkön hozott áldozatot, hanem, mint saját édekünkben elfogadott oltalmat fogjuk elismerni. (Zajos elismerés jobb felől.)

És ha a közös hadügy kezelői a kölesönös fegyelemnek és a közösség érzetének fejlesztése mellett is arra fogják irányozni törekvéseiket, hogy a magyar katonában a hazafiasság iránti érzés is ébren tartassék, a mi iránt igen lassu bár, de mégis mutatkozik haladás, akkor én megvagyok győződve, hogy a magyar katona nem fogja magát úgy érezni, mint egy idegen intézmény tagja, de úgy, mint a magyar hűségnek, a magyar vítélségnek és a magyar hazafiasságnak egyik képviselője, egy oly szövetségi intézményben, melyet a magyar nemzet saját oltalma, és érdeke kedvéért alkotmányos uton önállóan és öntudatosan elfogadott és fenntartani kíván. (Hosszasan tartó élénk éljenzés minden oldalon.)

Fővárosi levél.

Pest, oct. 22-én 1872.

A közös ügyek tárgyalására egybehívott bizottságok pár nap alatt bevégezik munkájukat; feladatuk megoldásában voltak ugyan egyes nagyobb nehézségek is, különösen a hadsereg egyes tételeinél, sőt itt elvi kérdések is merültek fel, főleg a három évi tényleges szolgálat körül. Ámde, ha tekintjük azon óriás áldozatokat, melyeket a francziák németek és oroszok boznak seregeik harcoképességére növelésére, lehetetlen, hogy mi is, ha még oly erőfeszítésbe kerül és minden lehetőséget el ne kövessünk a szükséges tekintély föntartására. Mert mai napság már csak a fegyveres hatalom támogathatja s erősítheti meg Andrássy grótnak oly szép, békét hirdető és jósló szavait.

Távol van tőlünk minden gondolatja a másokkal való ellenségeskedésnek; azonban minden eshetőséggel szemben férfias eréllyel fogjuk állami létünket föntartani.

Egy szívemelő győzelemről kell önöket tudósitanom, mely nem más, mint az Újvidék város képviselő választása, mely által egy mérsékelt szerb, ki a Deák-párt híve, lett képviselővé. Végre valahára szerb testvéreink is át kezdik látni, hogy ők is ugyanazon hazának gyermekei, a melyé mi vagyunk, hogy őket is ugyanazon törvények védelmek, a melyek minket, és hogy az előbbinek fölvirágozása, az utóbbiaknak tiszteletbentartása reájuk épen úgy a jóllét és boldogság forrása, mint mireánk. A Miletics-féle lelketlen népámitók és lázítók pedig nem a nép tiszteletére, hanem csak megvetésére méltók.

A Trefort minister által egybehívott egyetemi tanács is majdnem bevégezte reform-javaslatát, mely azonban az egyetlen tanszabadság (azt is korlátozva) elvét kivéve, valami feltűnőbb eredményt nem hozott létre; legérdekesebb még Schwarz Gyula indítványa volt a tandíjak eltörléséről, de ez is elvettett.

A nemzeti színháznak egy újdonsága volt a mult héten, t. i. Toldi István „Új emberek” című 3 felv. vígjátékát adták elő, mely sokban hasonlít elődjéhez a „Jó Hazafiak”-hoz; ebben is ügyesen ostromozza a társadalmi balvéleményeket s előítéleteket s nemesen jellemzi a munka és tett, nem pedig a hiu szíbeszédnek embereit. A darab hatása élénk volt s ebben jó része volt a szereplők igyekezetének is, különösen Prielle Cornelia, Feleki, a két Szigethi s Náday tüntették ki magukat.

A verőfényes szép őszi napokat hangya-szorgalommal használják fel a munkások ezrei, kik bámulatos gyorsasággal építik föl a három-négy emeletes épületeket; a hajók is gyorsan szállítják terheiket, hogy az eljövendő tél minél kevesebb hátramaradást okozzon.

Marosi.

Kolozsvári levelek

October 23-án 1872.

Tudomány-egyetemünk tanárai ünnepélyes fölesketése f. hó 19-én délelőtt 10 órakor ment végbe a r. kath. lyceum nagy termében, gr. Mikó Imre miniszteri biztoss elnöklete alatt. A gróf ur felolvastatva megbízó levelét, bevezetésül egyemelkedett hangú beszédet tartott, mely után kir. tan. Pál Sándor felolvasta az eskü formát, mit a tanárok fennállva mondtak utána. Erre Imre Sándor tanáf beszélt, elismerését fejezvé ki. gr. Mikó törhetlen buzgalma iránt, melyvel az egyetem létrehozásán fáradozott, beszéde végén jóakaró figyelmébe ajánlván az új tudomány-intézetet a közönségnek. — Ő exeltja ismételtlen egy gyönyörű beszédet intézett a tanári karhoz, mely után a rektor- és dekan-választás is megtörténvén, a nyilvános ünnepély bevégeződött.

Az egyetem rektorává választott: Berde Áron, prorektor: Brassai Sámuel; Dekánokul: A jog- és ál-

lamtudományai karhoz: Groisz Gusztáv; az orvossebész karhoz: dr. Czifra Ferencz; a bölcsészet- és történelmi karhoz: Imre Sándor; a mennyiségtan- és természetudományi karhoz: Martini Lajos.

Az ünnepély után gr. Mikónál diszebed volt.

A városi képviselet elhatározta az egyetem megnyitására emlékérmeket veretni, még pedig latin körirattal arany-, ezüst- és bronzból. Ezekből küldenek király és királyné ő felségeiknek, a ministereknek az alsó és felsőház elnökeinek, Mikó Imre és Péchy grófoknak, minden európai egyetemnek, a hazai nagyobb tanintézeteknek egy-egy példányt. — A mi magát az ünnepélyt, illeti az most csak keblbi lesz; az országos vagy jövő évben, vagy négy év múlva az első diploma kiadásánál fog megtartatni. — A megnyitás napján, nov. 4-én, hála isteni tisztelet fog tartatni minden helyi templomban; délben diszebed, estve a város kivilágítása, és diszeledás a szinbázban, mely alkalommal br. Eötvös „Éljen az egyenlőség” című vígjátéka fog előadatni. — Nem fogom elmulasztani, hogy a megnyitási ünnepélyről annak idejében részletesen ne tudósítsam e lapok olvasó közönségét,

Színészeink előadásai napról-napra jobbulnak, mit főként a válogatottabb daraboknak lehet tulajdonítani, csupán a mult vasárnapi „Strike” vallott kudarcot. E magában véve ugyan elég tanulságos, de aesthetikailag „gesentzidrig” darab fényes bizonyosága annak, hogy mily könnyen osztogatják minálunk a száz aranyokat. Medgyaszay Ilka Szikráné szerepében csinosan énekel, szépen játszott, úgy Mátrai (Zajtos) is művészileg alakított. A tegnapi „Három kalap” egyike volt a legsikerültebb előadásoknak, és a lovonva Fodorné (Duprailonné) kissé haivány jellemzését a szereplők mind megállták helyüket.

Szüreteink nemrég végeződtek be, s az eredmény általánosán kielégítő, s a must felette jó. Az idő is kedvezvén, úgy a szüret, mint az evvel összekötött multságok közmegelegedésre ütöttek ki.

Viszontlátásig.

Hegyesy Vilmos.

Helyi dolgok.

— **A mult** csütörtöki heti vásárunk nagyon népes volt s mégis sokan panaszkodnak, hogy nem tudtak gabonát venni, mert az árak elől mind elszedtek. Felszólítjuk a városi előljáróságot hogy a polgárság jól felfogott érdeke kívánja azon intézkedés szigorú megtartását, miszerint a szeszgyárok részére csak 10 órán tul szabadjon gabonát vásárolni.

— **Csodáljuk**, hogy a Klastromutezáról, hogy vette le annyira figyelmét rendőrségünk, a hol egy udvarról oly epidemics rondaság szivárog ki, hogy a járókellő undorlall, hogy visszaforduljon. Hát a szegény szomszédok kik e miatt szellőztetés végett ablakaikat soha ki nem nyithatják Reméljük, hogy ezen undorító piszok rendőrségünk erőfesz fellelése folytán rövid idő múlva el leend távolítva.

— **Seydelmann** holnapi hangversenyének műsorozata a következő. 1. Nyitány Vozelkától zenekarra, előadja: a műkedvelő zenekar. 2. „La rossignole” Vieuxtempstól, hegedűre zongorakísérettel előadja: Seydelmann. 3. Zongora-solo, előadja: Wégler Gy. 4. Nocturne, Beethoven-tól, zongorán és alto-violán előadja Wégler és Mentovich. 5. „Le petit tambour” Dávidtól, hegedűre zongorakísérettel előadja: Seydelmann. 6. Trio, Schubert-től, előadja Wégler, Mentovich és Dicső. 7. Elégie, Ernstől hegedűre zongorakísérettel, előadja Z. Bodolla Gábor. 8. Romance, Schumann-tól Oboi és zongorára előadja Róth J. és Wégler. 9. Mazurek, Kontskitól, hegedűre zongorakísérettel, előadja Seydelmann. 10. Hegedű kettős, Bérritől, előadja Seydelmann és Mentovich. E gonddal összeállított program nem szorul dicséretre.

— **A helybeli** orthodox izraeliták nj rabbijokat fályás zenével tisztelték meg tegnapelőtt estve. Dr. Liebrich meghatottan meleg szavakban nyilvánítá köszönetét hiveinek a megtiszteltetésért.

— **A Kazinczy-utczában** egy polgárosszony a téli ablak feltevése alkalmával azért szidá palam publicze iskolában járó fiát, hogy miért nem szerzett a collégiumban annyi technikai ismeretet, hogy az ablakot nem szabad megfordítva tenni fel. O beata simplicitas!

— **Holländer Márton** fiatal táncművész a hét folytán itteni mind négy táncz iskoláját bevégezvén, folyó hó 23-án eltávozott városunkból. Utolsó tánczpróbáját a helyi év. ref. leányiskola egyik nagy termében tartotta meg, mely iskolának 3-ik és 4-ik osztályából mintegy 30 leány növendék volt a Holländer Márton tanítványa Petri Jánosné urasszony rendes felügyelete alatt. Mi Holländer Márton a legjelesebb, legművészebb tánczmesternek tartjuk, kinél a bámulásra méltó rugékonyság szinte páratlan graccsallal van egyesítve. És mi, kik az említett utolsó próbán végig jelen voltunk, mint szemtanuk mondhatjuk, hogy a nagy művész, jeles tanítványai mesteri lejtéseik által, halásan volt megdicsérve, Még azon lelkiismeretes gondozásban is egyetennek tartjuk Holländer Márton, mely szerint az egész tánczrendet oly figyelem-

mel intézte, hogy mindenik táncz-növendéke teljesen egyforma mértékben élvezte a tánczpróba által nyújtott időtöltést.

VEGYES.

— **Értesítés.** A kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet 1872/3 ik tanévére a beírások f. hó 25-től november 3-ig tartatnak. November hó 4-én az intézeti tanév megnyitatik, 6-án pedig az előadások megkezdetni fognak. Főlkéretnek tehát az intézet gyakorlati tanfolyamára a n. m. minisztérium által kinevezett hallgatók, hogy állomásaik betöltése végett november 1-ig, a kül és rendkívüli hallgatók pedig beírás végett november 3-ig az intézet igazgatóságánál jelentkezzenek. Kolozs-monostor 1872. október 22. Az igazgatóság.

— **A pesti egyetemen** Goldzihen Ignácznak, az arabs és héber nyelvek magán tanárának, jelenleg huszonhat rendes hallgatója van Vámbéry Armin szerint: alig van most Európában egyetem, melyben a keleti nyelvek előadását ennyien hallgatnák.

— **Báró Eötvös** emléksobrára eddig begyűlt összeg körülbelül 40 ezer frt.

— **Adalék a drágasági viszonyokhoz.** Egy műlovastársaság igazgatója engedélyt nyert, hogy Bécsben a praterben circust állíthason fel. Ő pályázatot hirdetett s több építész-től kapott is ajánlatokat; a legjutányosabb ajánlat 80,000, a legdrágább 130,000 frtot kért az építésért, — hanem az igazgató a legjutányosabbat is borsosnak találta, s elutasított Münchenbe, hol egy üzletemberrel szerződést is kötött, ki kötelező magát, hogy a circust 45,000 frtért fölállítja. Az épület alkotrészeit Münchenben készítik el; Bécsben bajor munkások rakják össze. A tetemes szállítási költség daczára, a circus 35,000 frttal kerül kevesebbe, mint a legjutányosabb bécsi ajánlat szerint került volna, pedig a bajor vállalkozónak is meg lesz a maga nyeresége. A bécsi pályázók ajánlataikat a helyi munkáviszonyokkal indokolták. Egy angol cég pedig, mely a bécsi világkiállítás idejére ott nagy, fából épített üzleti helyiséget akar emelni, — a fát Skóciából hozatja, Angliában kifaragtatja s angol munkások kíséretében szállítatja Bécsbe, mert így sokkal kevesebbe kerül neki az épület előállítása.

— **Új magyar-táncz.** Lakatos Sándor ismert táncz-tanító s szerző legújabbán „alföldi magyar néptáncz” szerzeményével arat hatást, e társas tánczot könnyű s mégis vonzóknak mondják. Általános elterjedést óhajtnak mert bizon-bizon szép magyar-tánczainkat a trics-tracsok, polkák, czepelek egészen kiszorítják.

— **Pénzkrisisről** panaszkodnak mindenfelől, sőt némely pénzintézet beszüntette a váltók escomptirozását — természetesen csak ideiglenesen.

— **Rövid hírek.** Persiában eddig 3 milliónál többé esett az éhség áldozatául. — A párisi gyalogosok láncz-hidja leszakadt. — Janka, Törökországban 24 új növényt fedezett fel. — Moszkvában 23 ács, egy fabódében alva, elégett. — A bécsi kir. udvari cancelária levéltára Budára szállított. — Egy cseh lap Demosthenest szláv eredetűnek bizonyítgatja. — Napoleon excsászár Madagáscságra készül. Ceylon szigetén van a világ legnagyobb rózsafaja, 15 láb magas, 80 lábnyi körzetű. — Körösi és Keleti, pesti statisztikusok, orosz rendjelt kaptak. — Pap Márton, fiatal író meghalt. — Henrik főherczeg, a császári család száműzött tagja Pestre érkezett. — Hunfalvy János nevére kereszteltetett az északi polár tenger egyik öble. — Patti Adelint 20 ezer osztrák forintért lehetett volna kétszer a nemzeti szinpadon felléptetetni, ez esetre egy zártszék 25 frt lett volna. — Weinekheim Krisztina grófnő nagy anyja Scherz Józsefné, sz. Müller Katalin, meghalt. — Kis Ernő hullája okt. 7-én az elleméri sirbolyba szállítottak. — A szent László társulat a pápának 3 ezer frank segélyt szavazott meg, a moldovai magyarok részére semmit se. — Ferdinánd király gyöngékedik. — A föld népesege 1377 millió emberből áll. — Londonnak 3.251,800 lakosa, Párisnak 1.794,300 van. — Thiers a bécsi múkiállításán 500,000 frankon vett tért a francia ipar számára. — Kolozsvárt nevezetes római régiségeket találtak. — Sopronban a szabólegények strickolnak. — Csirházán hármass menyegzőt ültek egy házban, egy ifjú pár egybekelt, szülei ezüst-, nagyszülei aranymenyegzőt ültek. — A „Népszava” című lap beszünt. — Horgosi Kárász Anna végrendeletileg 11 ezer forintot hagyott jótékony célokra. — Az országos honvédegyülés elnöke Gáspár András lett. Az „Abuj-Kassai Közlöny” 15 és 5 aranyat tűz ki hazai tárgyu, eredeti novellákra. — Bécsben 1232 újoncz soroztatott be. — Ausztriában a lapok bélyege 1872. jan.—jun. félévben 423,616 forintot jövedelmezett. — Tisza Aladár új zenészetit lapot készül megindítani. — Urházy György hírlapíró, oltárhoz vezeté özv. Gaálné asszonyt. — Sarudy Ambrus, cseleji birtokos e napokban 104 éves korába halt meg. — Gamabetta nagyapja a pótkávé készítés titkát találta fel. — A meiningeni herczeg, mint színigazgató működik. — Szlavoniában erősen izgatnak, hogy Horvátországtól elválasztassék. — Nyitramegyei Moson községben kolera eset fordult elő. — „Magyar hivatalnokok lapja” Rozságyi Antal heti közlönyt ad ki. — Albrecht porosz főherczeg, Vilmos császár fivére meghalt. — A milaniói múkiállítás 109,862 frankot jövedelmezett.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilv. ülésében 1872. év október 28-án és következő napjain következő ügydarábok fognak előadatni.

I. tanács polgári ügyekben.

Binder Mihály k. t. r. bíró által.

Dregits Juon, József Áldéa s t. e. 100 frt krt. i., Nics Mihály, Beckert Mátyás e. Niesch Anna gyermeke atyasága elism. i., Manni Cotaui Gurariu, Olariu Joánu Gurariu ellen egy szántóföld s haszna i., Tusáu Nikuláé, Tusáu Sintea hagyat. e. egy föld i., brassói keresk. társ., Töpfner Károly e. 55 frt i., Kereszténysziget, Pitterrich Simon e. egy fekvő visszaadása i., Lakatos Lajos, Gruber Ábrahám e. 10 frt iránt.

Csergedi János k. t. r. bíró által.

Niculae Dregutiu, Grapa George e. végr. megs. i., Buznogu Románu, Timoce Toma e. holtnak nyilvánítása

i., Pap Károly, Bogdán Niculae e. szántó kib. i., Boeriu Adám s t., Buta Constandin s t. e. kárt. i., Áron Ilié, Hercza Susa e., som. vh. i., Fauru Juon, Fauru Máriueza hagyat. e. 438 frt 62 kr. i., Popa Juon, Morariu Sámóilla e. 40 frt i., Kendi Rozália, Kendi Péter e. som. vh. i., Végscheider Anna, Botár János e. som. vh. i., Todea Sinthion hagyt., Corebesiu Juon s t. e. som. vh. i.

Endes Gábor k. t. r. bíró által.

Andrási János, Opicz Feren s t. e. 2022 frt 90 kr. i., Molnár Albert, Székely Vaszilika e. malom. tulajd. i., Reschner Dániel, Vagner Frigyes e. körös fal. i., Geovanni Márton, Kroelák Emil e. 800 frt i., Szucs Juon, Dán Szávu e. szántó kibocsátás i., Salamon Filip, Salamon Brindusa e. föld kibocs. i., Boldin Mihueza, Boldin János s t. e. végr. megs. i., Rusz Vaszilika, Braun Sára e. 30 frt 40 kr. iránt, Kis János urb. kárpótlási ügye. Müller György s t., gr. Rédai Lajos s t. e. birth. i.

(Vége köv.)

Bécsi tőzsdei árkelet

(oct. 23.)

5% metallique	64.55
5% nemz. államkölesön	69.80
1860. államkötvény	101.40
Bankrészvény	945.—
Hitelrészvény	323.—
London	107.80
Ezüst	107.—
Arany	5.20
Napoleon arany	8.96
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.80
" " " temesi	78.50
" " " erdélyi	77.50
" " " horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

2—3

(21)

Árverezési hirdetmény.

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank ezennel közhirrre teszi, miszerint az elzálogosított s 1872. augusztus 31-ig lejárt és még ki nem váltott I. II. és III. osztályu zálogtárgyak, u. m. értékpapírok, arany-, ezüst tárgyak és minden más nemű cikkek folyó évi november 6-kán délután 3 órán kezdve az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank helyiségében tartandó nyilvános árverezésem a zálogkölesön ügyletrend értelmében el fognak adalni.

Maros-Vásárhelytt, 1872. október 9-én.

Erdélyi kereskedelmi és hitelbank.

(23)

2—12

Vizsgáljatok meg mindent s tartsátok meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyóvny-nedve.

Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva.

Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-ról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ösmerve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólikafájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen.

Egy eredeti, horgony-kupakkal, pecsét- és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 frt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr. o. é.

Maros-Vásárhelytt valódi minőségben csak Bucher Miksánál kaphatók. Szászvároson: Rukert C. gyógyszerésznél. Gyula-Fehérvárt: Boos C.-nál. Csikszereda: Winkler F.-nél. Deesen: Krémer Jánosnál. Gy.-Szt-Miklóson: Fröllich E.-nél. Kézdi-Vásárhelytt: Lukács F.-nél. Nagy-Enyeden: Horváth E.-nél. S.-Szt-Györgyön: Guták és társánál.

(4)

Legújabb törvénykezési munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében

Maros-Vásárhelytt.

16—*

Az 1872. évi Törvények gyűjteménye.

8-adrét I. füzet ára 60 kr.

Kézikönyv a

BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÓK

számára

irta: dr. Dárdai Sándor, ára 2 frt.

SZABÁLYRENDELET

az irodai szükségletek fedezése, az irodai általános kezelése és az erről vezetendő számadás tárgyában.

Szabályrendelet,

a bünvádi eljárási költségek meghatározása tárgyában, ára 50 kr.

Az új vadásztörvény

függelékül állandó vadásznaptárral, ára 40 kr

AZ ÚJ IPARTÖRVÉNY

ára 30 kr.

Az új.

Szolgabírói hivatal

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előljárók használatára.

ára 2 frt.

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr.

Az igazságügyminister által javaslatba hozott

Szabályok a bünvádi eljárás

tárgyában ára 40 kr.

Kapható továbbá:

A BOGYÁR-GYÜMÖLCS

málna, ribizke, eper, afonya, köszméte sat.

tenyésztése

különös tekintettel a szőlő-lugas mivélésre
ára 50 kr.

Magyarosan

irta Gyergyai Ferencz, ára 1 frt 40 kr.

Helység-névtár.

Erdély községeinek betűrendes névtára,

ára 1 frt 50 kr.

(5)

22—26

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapítva 1865-ben)

melynek biztosítéki alapja az 1871-ki zárlat szerint törzs- és tartalék tőkében s évi bevételekben

Ö t m i l l i ó t

halad, köztudomására hozza, hogy az idei

takarmány és gabona biztosítási üzlet

megnyilván, ezen osztályban vágó minden biztosítási ajánlatok elfogadtatnak.

Biztosíthatók pedig tűz ellen mindennemű takarmányfélék és gabonák, szabadban vagy fedél alatt, boglyákban asztagokban vagy magtárban. Elcséplés után a biztosítás a magra és tovább foly, ha az iránt jelentés tétellett.

Az épület biztosítási osztálynál kiváló figyelembe ajánltatnak a „Victoria” által életbe léptetett

„társas-, árva vagy- és egyházi biztosítás”

mire nézt külön, rendkívül kedvezményes, díjszabások vannak megállapítva.

Házi berendezések, mint: bútór, fehér-, ágy- ruha nemű stb. különös kedvezményben részesülnek a biztosításnál.

Ezeket kívül is biztosítás nyújtatik mindennemű lak- és gazdasági épületekre: gyárookra, mal-mokra, vasúti építkezésekre, kereskedelmi raktárookra, boltokban levő cikkek, nyers és feldolgozott anyagokra stb. tűzvillámesapás-, rombolás- robbanás és kihurezolkodás veszélye ellen.

Egyszersmind felhivatik a t. közönség életbiztosítási ajánlatait is a „Victoria”nál tenni meg, mely minden irányu módozataiban a legnagyobb előnyöket nyújtja.

Bővebb felvilágosítással, átnézeti könyvekkel, a díjak iránti tájékozással szolgálnak a társasági felügyelők s vidéki ügynökségek.

a „Victoria” biztosító társaság ve zérügynöksége Kolozsvártt:

Wagner.

Szász.

Szőllősi Sámuel, „Victoria” főügynöke.